

PATVIRTINTA

Visuotiniame Lietuvos auditorių
rūmų narių susirinkime
2004 m. liepos mėn. 2 d.

2 -asis nacionalinis audito standartas AUDITO PASLAUGŲ TEIKIMO SUTARTIS

Ižanga

1. Šio Nacionalinio audito standarto (NAS) tikslas - nustatyti standartus ir pateikti nuorodas dėl:
 - a) susitarimo su klientu dėl audito paslaugų teikimo sąlygų;
 - b) auditoriaus atsakymo į kliento prašymą pakeisti audito paslaugų teikimo sąlygas, nustatant žemesnį patikimumo lygį.
2. **Auditorius ir klientas turi susitarti dėl audito paslaugų teikimo sąlygų.** Šios sąlygos turi būti surašytos audito paslaugų teikimo sutartyje ar turėti kitą tinkamą sutarties formą.
3. Šis NAS numato pagalbą auditoriui rengiant finansinės atskaitomybės audito paslaugų teikimo sutartį. Šios nuorodos taikomos ir kitoms audito paslaugoms, pvz.: mokesčių, apskaitos klausimais ar konsultuojant vadovus, tuo atveju gali būti surašyta atskira paslaugų teikimo sutartis.
4. Rengdamas audito paslaugų teikimo sutartį, auditorius privalo atsižvelgti į įstatymų nustatytas sąlygas dėl audito tikslų, apimties ir auditoriaus įsipareigojimų. Pirmą kartą tariantis su klientu, tikslinga parengti audito paslaugų teikimo sutartį ir įsipareigojimų raštą. Jeigu audito atlikimo sutartis galioja ilgiau negu vienerius metus, ją galima pratęsti, nusiuntus klientui įsipareigojimų raštą.

Audito paslaugų teikimo sutartis

5. Audito paslaugų teikimo sutartis atspindi auditoriaus ir kliento interesus. Ji pasirašoma iki paslaugų teikimo pradžios. Tai padeda išvengti nesusipratimų, susijusių su teikiamomis paslaugomis. Ši sutartis patvirtina, kad auditorius sutinka su paskyrimu būti auditoriumi, audito tikslais ir apimtimi bei auditoriaus atsakomybe klientui ir numato, kokios ataskaitos bus pateiktos klientui.

Pagrindinis turinys

6. Audito paslaugų teikimo sutarties turinys ir forma gali skirtis kiekvienu atveju, tačiau joje visada tikslinga nurodyti:
 - finansinės atskaitomybės audito tikslą;
 - įmonės vadovybės atsakomybę už finansinę atskaitomybę;
 - įmonės veiklos ataskaitos peržiūros tikslą (pažymima tuo atveju, kai auditas bus atliekamas akcinėje bendrovėje, uždarojoje akcinėje bendrovėje, valstybės arba savivaldybės įmonėje);
 - įmonės vadovybės atsakomybę už veiklos atskaitą (pažymima tuo atveju, kai auditas bus atliekamas akcinėje bendrovėje, uždarojoje akcinėje bendrovėje, valstybės arba savivaldybės įmonėje);
 - audito apimtį, įskaitant pagrindinius teisės aktus ir normatyvinius dokumentus, kuriais vadovavosi auditorius;
 - paslaugų teikimo rezultatų ataskaitas ar kitą rezultatų pateikimo formą;
 - faktą, kad dėl testų pobūdžio ir kitų audito apribojimų, apskaitos ir vidaus kontrolės ribotumo lieka neišvengiama rizika, kad gali likti nepastebėtų netgi kai kurių reikšmingų informacijos iškraipymų;
 - sutartimi garantuoti neribotą prieigą prie registrų, dokumentų ir kitos informacijos, reikalingos auditui atlikti.
7. Auditorius į paslaugų teikimo sutartį gali įtraukti:
 - susitarimus dėl audito planavimo;

- vadovybės patvirtinimą raštu dėl audito metu padarytų pareiškimų;
- laiškų ir ataskaitų, kurias auditorius numato pateikti klientui, apibūdinimą;
- mokesčių už auditą apskaičiavimo pagrindą ir kitus finansinius susitarimus.

8. Kartais tikslinga įrašyti ir šiuos punktus:

- susitarimus dėl kitų auditorių ir ekspertų dalyvavimo kai kuriose audito procedūrose;
- susitarimus dėl vidaus auditorių ir kliento personalo dalyvavimo audito metu;
- susitarimus dėl susitikimo su ankstesniu auditoriumi, jeigu šį klientą auditorius tikrina pirmą kartą;
- bet kokius auditoriaus atsakomybės apribojimus, jei tokia galimybė egzistuoja;
- nuorodas į bet kuriuos tolesnius auditoriaus ir kliento susitarimus.

Padalinių auditas

9. Kai patronuojančios įmonės auditorius yra ir dukterinės įmonės, filialo ar skyriaus (padalinio) auditorius, gali būti pasirašoma atskira audito paslaugų teikimo sutartis. Tokį sprendimą gali nulemti šie veiksniai:

- kas skiria padalinio auditorių;
- ar padaliniui bus pateikiama atskira auditoriaus išvada;
- teisės aktų reikalavimai;
- kitų auditorių atlikto darbo apimtis;
- patronuojančios įmonės nuosavybės laipsnis;
- padalinių vadovybės savarankiškumo laipsnis.

Nuolatinis auditas

10. Atliekant nuolatinį auditą, auditorius turi nuspręsti ar reikia peržiūrėti audito paslaugų teikimo sutarties sąlygas ir priminti klientui esamas sąlygas.

11. Auditorius pats nusprendžia, ar reikia naujos paslaugų teikimo sutarties kiekvienam laikotarpiui, tačiau ją sudaryti gali būti reikalinga, esant šioms aplinkybėms:

- paaiškėja, kad yra nesusipratimų tarp auditoriaus ir kliento dėl audito tikslų ir apimties;
- bet kurios peržiūrėtos ar ypatingos išipareigojimų sąlygos;
- neseniai pasikeitė vadovai, direktorius ar savininkai;
- reikšmingai pasikeitė kliento verslo pobūdis ar apimtis;
- teisės aktų reikalavimai.

Audito paslaugų teikimo sutarties pakeitimas

12. Jeigu prieš baigiant auditą iš auditoriaus reikalaujama pakeisti sutarties sąlygas, suteikiant žemesnį garantijų lygį, jis turi apsisvarstyti, ar tinka tai daryti.

13. Kliento pageidavimas pakeisti paslaugų teikimo sutarties sąlygas gali kilti dėl paslaugų poreikį pakeitusių, įtakančių aplinkybių, dėl nesusipratimų nustatant audito paslaugų ar susijusių paslaugų pobūdį, dėl audito apimties apribojimų, kuriuos nustatė vadovybė, ar privertus kitoms aplinkybėms. Auditorius turi rimtai apsisvarstyti tokio reikalavimo priežastis, ypač audito apimties apribojimus.

14. Pasikeitusios aplinkybės, kurios nulemia kliento reikalavimus, arba nesusipratimai dėl pradžioje reikalaujant paslaugų pobūdžio paprastai yra pakankamas pagrindas reikalauti pakeisti audito paslaugų teikimo sutartį. Ir priešingai, sutarties pakeitimas neturi pakankamo pagrindo tada, kai jis siejamas su informacijos netikslumu, nepilnumu ar kitais neatitikimais.

15. Prieš sutikdamas pakeisti audito paslaugų teikimo sutartį į kitas susijusias paslaugas, auditorius, kuris buvo įpareigotas atlikti auditą pagal NAS reikalavimus, atsižvelgdamas į anksčiau minėtus dalykus, turi apsisvarstyti visas įstatymines arba sutartines pakeitimo pasekmes.

16. Jei auditorius nusprendžia, kad pateisinamų priežasčių pakeisti paslaugų teikimo sutarties sąlygas pakanka, o atliktas auditas atitinka NAS, taikomus pakeistomis audito paslaugų teikimo sutarties

sąlygomis, auditoriaus išvada būtų tinkama ir paslaugoms, kurių teikimo sąlygos buvo peržiūrėtos, tačiau išvadoje nereikėtų nurodyti:

- a) pradinių audito paslaugų teikimo sutarties sąlygų;
- b) procedūrų, kurios turėjo būti atliktos pagal pradinę audito paslaugų teikimo sutartį, išskyrus atvejus, kai audito sutartis buvo pakeista į sutartų procedūrų sutartį ir nurodyti atliktas procedūras yra įprasta.

- 17. Kai paslaugų teikimo sutarties sąlygos keičiamos, auditorius ir klientas turi susitarti dėl naujų sąlygų.**
- 18. Auditorius neturi sutikti pakeisti audito paslaugų teikimo sutarties sąlygų, jei tam nėra pateisinamų priežasčių.** Pavyzdžiui, gali būti sudaryta audito paslaugų teikimo sutartis, bet auditorius negali gauti tinkamų audito įrodymų apie gautinas sumas, o klientas prašo pakeisti audito paslaugų teikimo sutartį į sutartį atlikti peržiūrą, kad išvengtų sąlyginės nuomonės ar atsisakymo pareikšti nuomonę.
- 19. Jeigu auditorius negali susitarti dėl audito paslaugų teikimo sutarties pakeitimo ir negali tęsti pradinės audito paslaugų teikimo sutarties, jis turi atsisakyti būti auditoriumi ir, ištyręs, ar yra dar kokių nors papildomų sutartyje numatytų įsipareigojimų, pranešti kitoms šalims, tokioms kaip direktorių valdyba ar akcininkų taryba, apie pasitraukti privertusias aplinkybes.**

Santykis su Tarptautiniais audito standartais

20. Šio Standarto bendrieji principai ir nuorodos, išskyrus 4 paragrafą (jis gali būti traktuojamas kaip nuoroda), visais reikšmingais atžvilgiais atitinka 210-ąjį tarptautinį audito standartą "Įsipareigojimų raštas."